

Ärende:

Synpunkter över

Bortledning av ytvatten från sjön Hindsen för dricksvattenändamål samt reglering av sjön

Sammanfattning

Värnamo Naturskyddsförening delar kommunens uppfattning om att behovet av en reservvattentäkt är stort och angeläget. Vi vill dock understryka att sjön Hindsen har mycket höga naturvärden. Sjön omfattas av flera skyddsformer, bland annat Natura 2000. Eventuella åtgärder för vattenuttag och reglering måste utformas så att sjöns ekologiska funktioner och skyddsvärden inte försämras.

Föreningen lämnar i detta yttrande ett antal synpunkter och frågor som bör belysas och besvaras i kommande miljökonsekvensbeskrivning (MKB), såsom:

- vattenuttagets omfattning,
- regleringens påverkan på strandzoner respektive nedströms belägna områden samt
- långsiktiga effekter på vattenkvalitet och biologisk mångfald.

Bakgrund

Sjön Hindsen har sedan lång tid pekats ut som Värnamos officiella reservvattentäkt, men är inte färdig att tas i bruk vid ett akut behov. Naturskyddsföreningen har vid upprepade tillfällen uttryckt oro över att Värnamo i dagsläget saknar en fungerande reservvattenlösning samt över svårigheterna att finna en framtida vattentäkt som långsiktigt kan tillgodose kommunens behov. Värnamo kommun fick år 2013 tillstånd av Mark- och miljödomstolen att använda sjön Hindsen som vattentäkt, med ett maximalt uttag om 1 400 000 m³ per år (högst 7 700 m³ per dygn). Detta tillstånd har dock förfallit, och en ny ansökan krävs. Kommunens ledningsrätt på land och i vatten har ännu inte kunnat tas i anspråk och gäller till och med den 31 december 2029.

Planerad vattenverksamhet (enligt samrådsunderlaget)

Den planerade verksamheten omfattar bland annat:

- bortledning av ytvatten för dricksvattenändamål om cirka 2 miljoner m³ per år (medeluttag ca 228 m³/timme, ca 64 l/s),
- förläggning av intagsledning (Nederby 3:12),
- uppförande av råvattenpumpstation inom strandskyddat område (Nederby 3:12).

Ett vattenuttag på ca 2 miljoner m³/år kräver att mer vatten måste magasineras i sjön. En passiv reglering av sjön (utan luckor) planeras genom:

- anläggande av ett överfallsdämme i norra utloppet (Lillån, fastigheterna Lindstad 1:4 och Näsbyholm 1:29), cirka 30 meter norr om landsvägen, samt
- anläggande av en v-formad tröskel i södra utloppet (Borån, Tagel 1:1).

Regleringen bedöms höja sjöns medelvattenstånd med cirka 1–2 decimeter.

Naturskyddsföreningens synpunkter

- Värnamo kommun är i behov av en fungerande reservvattentäkt.
- Sjön Hindsen har mycket höga bevarandevärden och omfattas av Natura 2000 med unik ekologi, riksintresse för naturvård samt angränsar till två sjönära naturreservat (Rusarebo och Södrabo bokskog).
- Planerade åtgärder får inte leda till försämring av befintliga naturvärden eller ekologiska funktioner.
- Det är av särskild vikt att sjön även fortsättningsvis uppnår god ekologisk status, särskilt med avseende på fisk, växtplankton och bottenfauna.
- Åtgärder som syftar till att förbättra fiskvandring vid fördämningarna bedöms i grunden som positiva, men den samlade ekologiska påverkan av regleringen behöver redovisas tydligt.

Frågor som bör belysas i den kommande MKB:n

- Vilka är skälen till att det planerade vattenuttaget nu föreslås öka från tidigare tillståndsgivna 1 400 000 m³ per år till 2 miljoner m³ per år?
- Hur kan den föreslagna regleringen komma att påverka sjöns strandzoner samt angränsande områden, inklusive Lillån och Store mosse i norr samt markerna kring Borån i söder?
- Vilka växtarter och naturtyper bedöms vara särskilt känsliga för förändrade vattenstånd och regleringsförhållanden?
- Finns risk för ökad urlakning av humus från strandnära skogsmark och mossar eller av närsalter från åkermark till följd av regleringen?
- Hur sker provtagning av Hindsens vattenkvalitet idag, hur ofta utförs den och omfattar den exempelvis PFAS och andra relevanta miljögifter?
- I samrådsunderlaget (sid. 25) nämns "ledningens placering i Försjön". Detta bör förtydligas, då Hindsen är belägen i Värnamo kommun.

Avslutande medskick

Naturskyddsföreningen vill särskilt framhålla att kunskapen om Värnamos dricksvattensituation måste stärkas hos politiker och fysiska planerare.

Det är viktigt att kommunens nuvarande och framtida vattentäkter ges ett långsiktigt skydd.

Samrådsunderlaget, särskilt kapitel 7, ger en god sammanfattning av problematiken. Hindsen kan utgöra en reservlösning, men bör inte betraktas som den långsiktiga huvudlösningen för kommunens vattenförsörjning.

Arbetet med att säkra en permanent framtida vattentäkt bör därför fortsatt prioriteras. Det bör även tydligt framgå i MKB:n att Hindsens råvatten kräver särskild beredning innan distribution samt vilka former av ytvattenberedning som planeras.

2026-01-15. Värnamo Naturskyddsförening